

znanila z nekim zidarjem Antonom Rozmanom, ki je bil že opetovano kaznovan radi tatvine. Domenila sta se, da umorita 70letno staro ter se polastita njenega imetja. Sklenjeno in storjeno. Grozodejstvo sicer oba trdovratno zanikata, toda ker se je pri Rozmanu našla košara in oropani predmeti, je dokazano, da sta izvršila umor skupno. Razprava je trajala dva dni. Porotniki so potrdili glavno vprašanje na roparski umor glede Rozmana z 9 glasovi, glede Rožmanove pa z 10 glasovi, nakar je predsednik senata razglasil za oba smrtno bosodbo in sicer tako, da se ista izvrši najpoprej nad Rožmanom.

Okradena beograjska policija. Med obojem kraljevega spremstva sta prišla na Bled tudi dva načelnika tajne policije v Belgradu in sicer Dimitrije Lazarevič in Milan Travanj. Ko sta se vračala domov, sta bila v vlak populnoma okradena denarja in prtljage, ter sta morala v Ljubljani čakati na potrebna sredstva za povrnitev v Beograd. Tudi svoje vrste rekord.

Ubil brata mesto roparja. Iz Prištine javljajo žalosten slučaj, ko je ubil Feta Muslimović, občinski odbornik v selu Ritiće, svojega rodnega brata Rašida, misleč, da je ropar Bajram Etenović. Muslimović je čakal dne 16. t. m., na večer tolvaja v zasedi, ker je slišal, da namerava ta ravno to noč v selo na rop. V mraku je videl, kako se mu bliža človek in v veri, da je tolovaj, je ustrelil ter ga smrtno zadel. Po natančnem pregledu mrtveca je spoznal, da je ubil lastnega brata.

Zločin žandarja. V Ohridu (čisto v južni Srbiji), se je zgodil te dni tako divjaški zločin, da se zgražajo nad njim vsi meščani. Uradnik agrarne reforme Dimitrije Stojković se je sprehajal na večer s par prijatelji, ki so si peli bolj na tiho. Na sprehodu so srečali žandarstvo patroljo in orožnik Rajko Karaklajić je začel takoj pretepavati Stojkoviča. Stojkoviču je prihitel na pomoč poročnik Marković, ki se je zavzel za nesrečnega ter po nedolžnem pretepanega uradnika. A zver od orožnika je nameril puško ter ustrelil Markoviča. Divjaškega žandarja so zaprli in dognali, da sta bila njegov oče ter brat zločinca, ki sta se potikala po raznih zaporih. Celo mesto Ohrid je razburjeno radi ravno omenjenega zločina. Poručnik Marković je dospel na mesto svoje smrtno nesreče na potu, ko je hotel obiskati svojo zaročenko.

Razbojniki na železniški postaji Mala Subotica. — Te dni so udri neznan zlikovci v urad železniške postaje Mala Subotica, zvezali šefa postaje Močilnika, vломili v blagajno ter odnesli iz nje 28.970 K in nato pobegnili.

Vpisovanje na drž. moškem učiteljsku v Mariboru se vrši za one dijake, ki so dovršili IV. razred gimnazije ali realke ali nastavniki razred meščanske šole, v soboto, dne 1. julija od 8. do 12. ure, za vse ostale učence pa še le 11. septembra t. l. — Ravnateljstvo.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se prične novo šolsko leto dne 16. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobražuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, na lastnem kmetijskem gospodarstvu. Takim imajo pri sprejemu prednost pred vsemi drugimi. Kolekovane, lastnoročno pisane prošnje (na celo polo in kolek 7 din.) za sprejem je pošiljati ravnateljstvu državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 20. julija t. l.; prošnje se morajo priložiti: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. odpustnica oziroma zadnje šolsko izpričevalo, 5. spričevalo o navedenih pri njih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, 6. izjava staršev, ednosno varuha, s katero se ti zavezujejo plačevati stroške šolanja, 7. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drugi štipendij iz javnih sredstev, da bi njihov sin ali varovanec ostal pozneje na domačem domu, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpor iz javnih sredstev. Za sprejem je potrebna starost najmanj dovršenih 16 let ter z dobrim uspehom dovršena najmanj ljudska šola. Sprejemali se bodo tedaj le pridni, dovolj nadarjeni kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi meščanske ali kake nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči še enkrat preiščejo po zavodovem zdravniku; ako njih zdravstveno stanje ni povojljivo, se odklonijo. Oskrbovalnina znaša od preklica mesečno 200 dinarjev. Plačuje se vnaprej v dveh enakih, polletnih obrokih. Sinovom ubožnih posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali pa do polovice prsta državna mesta. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno potrjenim ugodnim spričevalom. Absolventi te dvoletne šole uživajo ugodnost po členu 8. zakona o ustrojstvu vojske, to je skrajšano vojaško službovanje po 14 mesecev (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu.

Gospodarstvo.

Izgledi žetve v Jugoslaviji.

Po dosežanih poročilih o stanju posevov v raznih delih države je pričakovati najboljše žetve v Hrvaški in Slavoniji, kjer bo katastralni oral vrhel 8 do 10 meterskih stotov pšenice. Za Hrvaško in Slavonijo pride Vojvodina s 5 do 7 meterskih stotov, potem Srbija s 4 do 6 metr. st. Seveda bodo v teh pokrajinah vrge dobru pogojene njive tudi 8—10 meterskih stotov na uralu. Odkar se izvaja agrarna reforma, je povprečna produkcija žita v teh krajih znatno padla. Kakovost letošnjega pridelka bo enaka lanski; izvzeti so pa kraji, kjer je lani vladala suša. Teža se lahko taksira na 77 kg. v Vojvodini 77—80 kg. v Srbiji 73—76 kg. Pri tem so vračunane normalne vremenske razmere, kajti vlažno ali prevroče vreme bi v vsakem pogledu spremenilo to taksacijo (določitev).

Cene. Cene se ozirom na našo valuto ne bodo kaj znatno spremenile. Tik pred žetvijo bodo cene radi večjih ponudb nekoliko padle, to stanje pa ne bo tra-

jalo dolgo, ker bo v kratkem nastalo splošno povpraševanje. Žitni milijonarji es bodo pobrigali za to, da cene ne bodo padle (želja za profitu!), ker kmetje prodajajo samo takrat in toliko, kolikor rabijo denarja. Žitotržci smatrajo žito kot najboljšo valuto na svetu. Na ta način doprinašajo znatno k jačenju naše valute. Bilo bi dobro, če bi jih davčne oblasti pritisnile z večjimi davki. To bi jim nič ne škodilo, državnim finančam pa mnogo koristilo. Pravzaprav bi se jih moralo prisiliti, da četrtno izmlačene žetve takoj spravijo na tržišče, s čimer bi se osigurala prehrana siromašnih staličev. Velike ponudbe bi uplivalo na cene, velike količine bi izvozile, dobili bi mnogo inozemske valute, posledica tega pa bi bilo povpraševanje po našem denarju.

Dolžnost naše vlade pa je, da pogleda žitnim magnatom v Vojvodini in v drugih delih države dobro na prste. Najprej pride zadostna prehrana pasivnih pokrajin, potem, ko je prebivalstvo do druge žetve z vsem preskrbljeno, pa naj izvažajo, kakor jim drago.

Koliko je v naši državi posejanega polja? Pred kratkem smo čitali službeno poročilo o stanju posevov v posameznih pokrajinah naše države. Iz tega poročila posnamemo sledeče številke: V severni in južni Srbiji je posejano skupno približno 649.000 hektarjev površine, na Hrvaškem in v Slavoniji približno 472.000 hektarjev, v Bosni in Hercegovini 285.000 hektarjev, v Vojvodini približno 503.000, v Sloveniji 102.000, v Dalmaciji 54.000, v Črni gori pa približno do malega 5000 hektarjev. Celokupna, v letu 1922 posejana površina znaša tedaj po teh podatkih 2.070.000 hektarjev napram 2.408.000 hektarjev v preteklem letu, torej se je letos posejalo za 338.000 hektarjev površine manj, nego v preteklem letu. Pri tem pa je treba povdariti, da so te številke samo približne, ker niso podatki iz nekaterih pokrajin sploh znani. Pri dobri volji, izurjenem uradnistvu in spretnem aparatu, bi se pa dali tudi ti nedostatkni odpraviti, da bi prišli tako tudi pri nas do natančne poljedelske statistike, ki bi služila v orientaciji predvsem domačim, a tudi inozemskim ekonomistom.

Zagrebski velesej je izvanredno dobro obiskan od domačinov kot od tujcev. Nekatere dni je bilo na sejmu po 40.000 posetnikov. Največ trgovcev je dospel v Zagreb iz Makedonije. Na dan se je nakupilo in naročevalo raznega blaga v vrednosti 100 milijonov K. Največ se je prodalo domače in češke tekstilne robe. Kupčije so se sklepale takoj, ravnatoko so se sprejemala naročila za zimsko sezono. Zelo mnogo se je prodalo kemičnih produktov. Fine kože so kupovali kupci iz Makedonije, Bosne ter Slavonije. Gospodarski — osebno mlinski — stroji so prodani vsi. Kljub dejstvu, da so srbijanski carinski uradniki po mogočnosti ovirali izložbo tujega blaga, da bi udarili velesej v Zagreb, se je ta sijajno obnesel ter pokazal svetu, da Hrvti sami tudi dokaj znajo in premorejo!

Povišane izvozne carine. Beograjska vlada je povišala izvozno carino na sledeče predmete in v naslednji višini: Za pšenico ter rž znaša sedaj izvozna carina 30 din. od 100 kg, za oves in ječmen 10 din., za seno brez razlike na kakovost 5 din., za konje in kobile preko treh let 400 din. od komada, žrebiče in žrebci belgijske in norveške pasme od treh let 200 din. od komada, konji in kobile ostalih pasem 250 din., od konj za zakol 50 din. Izvoz polnokrvnih konj angleške in arabske pasme mora vedno odobriti poljedeljsko ministrstvo. Od mule se plača 300 din. od komada, za osla 150 din., od žive ovce 30, koze 20, za zaklane ovce in koze 50 din. od 100 kg. Od žive goveje živine (vštevši tudi teleta) 500 din. od komada. Zaklanega govejega mesa (izvzemši teletino) 60 din. od 100 kg. Zive svinje do 50 kg so carine proste, za preko 50 kg se plača 250 din. od komada. Zaklano svinjsko meso 100 din. za 100 kilogramov. Svinjska drobovina je prosta izvozne carine. Svinjska mast 150 din. od 100 kg. Jajca 280 din. od 100 kg, volna 1000 din., sirove in suhe kože 1000 din. od 100 kg, ovčje kože 800 din., svinjske 400 din., kože od divjačine 2000 din. od 100 kg. Les v premeru 30 cm 10 din. od 100 kg, premer 20 cm, a dolžina izpod 6 m 30 din. Izvoz ostalega lesa je prost izvozne carine. Hrastov les v dolžini preko 70 cm je prost carine. Zabranjen je izvoz kostanjevega lesa (izvzeto se samo kostanjeve palice).

VI. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zatec, C. S. R., dne 19. junija 1922. Dolgo zaželjeni dež je včeraj in predvčerajšnjim v celem žitskem okolju dal hmeljskim nasadom svojo najpotrebnejšo množino vlage, če tudi je temperatura padla in so noči skoro mrzle — kar rastlinam nikakor ne prija. V teku zadnjih 8 dni se je rastlina v kljub vročini izdatno izboljšala. V rano obrezanih nasadih je trta dosegla že celo visokost žic ter nastavlja zdrava in kreпка rastlina obilo panog. Drugi del nasadov je dosegel pol do tri četrt visokosti žic in je tudi precej krepke. Lepi nasadi tvorijo danes morda dve tretjini vse s hmeljem zasajene ploskve. Zadnja tretjina je vsled poškodbe po bolhaču zelo slaba. V teh nasadih se poganjki ali še le napeljujejo na žico, ali pa so komaj vzklihi iz zemlje. Ali bodo ta tretjina kaj obrodira, je odvisno od vremena. Stanje hmeljskih nasadov je torej danes še prav različno in neenako. Usice se niso pomnožile in tudi drugega mrčesa ni. Hmeljski nasadi bi sedaj rabili zopet lepo vreme in posebno tople noči, da bi zamogla rastlina nadomestiti zamujeno. Hmeljska kupčija se je nekoliko umirila in se cene pomikajo med 2800—3200 č. K za 50 kg. — Zveza hmeljarskih društev.

Na svinjski sejmi v Mariboru dne 23. junija t. l. se je pripeljalo 168 svinj in 3 koze. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 350 do 500 K, 7—9 tednov 700 do 900 K, 3—4 mesece 1400 do 1600 K, 4—6 mesecev 1700 do 1800 K, 8—10 mesecev 2000 do 3500 K, 1 leto 4000—4500 K, pol pitane 1 kg mrtve teže 8 K, kože komad 700 do 800 kron.

Ljubljanski trg. Govejše meso: cena stalna za meso I. vrste 68 do 70 K, II. vrste 52 K. Telečje meso 60 K kg, svinjina I. vrste 86 do 90 K, II. vrste 80 K, trehletna slanina 100 K, riba in sal 116 do 124 K, mast 120 do 130 K, svinjina I. vrste 86 do 90 K, II. vrste 80 K; 1 kg koštruna 36 K, jag-

neta 56 K. Piščanec 60—70 K po velikosti, kokoš 100 do 120 K. Mleko stoji na ceni 10 do 11 K; kg surovega masla 160 do 172 K, čajno maslo 240 K. Moka bazira na detajlni ceni 25 K za št. 0, kaša 20 K, ješprenj 24 K, otrobi 12 K, koruzna moka 17 K, koruzni zdrob 19 K, pšenični zdrob 28 K, ajdova moka I. vrste 34 K, II. vrste 26 K, ječmen 14 K, oves 14 K, proso 14 K, koroza 12 K, fižol 14 do 17,50 K, leča 44 K, gobe kg 35 do 40 K, borovnice liter 5 K, rdeče jagode liter 24 do 30 K, kmečke črešnje 8 do 10 K liter, štajerske 12 do 16 K kg, grah naluščen 18 do 24 K, luščem 40 do 46 K liter, koleraba 12 K kg, čebula nova 16 do 20 K, stara 24 do 26 K, česenj nov 18 do 20 K, star 28 K, pesa 12 K, buče 12 K, glava solate 1 do 3 K po velikosti, kamare 40 do 50 K kg, fižol v stročju 40 K, krompir nov importiran 20 do 24 K kg, star krompir 7 K, jajce 4 do 4,50 K.

Zagrebski tedenski sejmi. Cene za kg žive teže v kronah: voli I. 36—40, II. 28—32, III. 26—27, krave I. 30—34, II. 24—28, za klobase 16—28, mlada živina 28—32, bik 32 do 34, teleta I. 40—42, II. 37—40, III. 34—36. Cene živini so precej padle. Svinje so notirale I. 82—84, II. 66—74, III. 46 do 60. Novo seno se je prodajalo po 700—800 K, nova detelja po 700—680 K, in slama po 450—680 K za 100 kg.

Žitni trg. Cene žitu so bile v Vojvodini sledeče: pšenica 1500, ječmen 1380, koroza 1220, pšenična moka (št. 0) 2180 kron.

Lesne cene. Zadnji čas se je precej povpraševalo po oglju, ki je doseglo ceno do 35.000 K. Les za kurjavo se je tržil po 10.000 K s prodajnega prostora. Feni bukovi les se je tržil po 3900—4500 K. Povpraševanje iz inozemstva je pretekli teden zelo popustilo. Le Italija povprašuje po lesu za kurjavo in po dogaj za sode. Cene drugim lesnim produktom so že precej časa stalne.

Trg z usnjem. Vse tovarne so močno zaposlene. Vsed pomanjkanja surovih, posebno težkih kož, ne morejo zadostovati vsem naročilom. Uvoz usnja iz Avstrije je v zadnjem času zelo popustil, ker so cene tam vsled padca tečaja avstrijske krone nadrazmerno poskočile ter dosegle že višino nad svetovno pariteto. Danes notirajo sledeče cene: podplati v polovicah 175—185 K za 1 kg, kruni 245—255 K, vratovi 135—145 K, okrajovne (aferni) 115—125 K, notranjki 175—185 K, črne gladke kravine 280 K, črne gladke kipse 300 do 320 K, boks črn Ia 80—90 K, boks črn IIa 75—80 K, rjavo usnje za 200 K pri kg dražje.

Dopisi.

Smrt župana. Dopis iz Planine pri Sevnici. Umri je 22. t. m. tukajšnji trgovec in posestnik g. Ludvik Šerško, bivši dolgoletni župan planinski. Ni stal v prejšnjih letih v naših vrstah, toda kot resnicoljubi moramo priznati, da je izvršil velikansko delo za občino. Trudil se je veliko za ustanovitev tukajšnje župnije, izvršil je velikansko delo vodovoda, ustanovil je požarno brambo in ji preskrbel veliko orodja in postavil javno tehtnico. Bil je kot zasebnik zelo blagi mož in v zadnjem času velikodušni prijatelj Orla. Kako priljubljen je bil rajniki, je pokazal njegov veličastni pogreb. Naj v miru počiva!

Smrt našega moža. Dopis iz Ribnice na Pohorju. Dolgi, zadnje dni mučni boleznini je 22. junija podlegel kmet na Janževem vrhu, Ivan Kaiser p. d. Lesjak, večletni cerkveni ključar naše podružnice šentjanske. Naj v miru počiva.

Sadovi brezverskih društev. Iz Jarenine se nam poroča: Na Telovo smo imeli pri nas veličastno procesijo, katere se je udeležila ogromna množica ljudstva. Zalibog so se nekateri fantje na trgu obnašali tako odurno, da se je nad temi fanti vse zgražalo. Niti v trenutku se niso odkrili, ko je šla mimo njih procesija z Najsvetejšim. Da, še celo posmehljivo so se norčevali in izgovarjali žaljive zbadljivke. Res, v naši ljubi Jarenini so bili nekoč čisto drugi časi, naša mladina je še bila prežeta verskega duha. Odkar je pa k nam privratal tisti svobodomislec iz Planice in oznanjuje svoj brezverski evangelij naši mladini, je postalo vse drugače. Boljše bi pač bilo, ako bi bil ostal ta možakar na Planici na Pohorju, bi naj tam oznanjeval svoj evangelij pohorskim garjavim koštrunom in ovcam! — Starši! Pazite vendar nekoliko bolj na vašo mladino in ne puščajte vaših otrok v brezverska društva kot je Sokol, ki ne pozna ne Boga ne verskih resnic!

Občinske volitve v Rajhenburgu. Občinske volitve v Rajhenburgu so razpisane. Demokrati so sestavili volilni imenik. Kmalu so bo oglasilo Rajhenburžanov čez 100: «Demokrat nam županil ne bo!»

Upravičen protest proti novi upeljavi velikih počitnic na deželi. Dopis od Sv. Jakoba v Slov. gor. Zelo odločen protest proti nameravam školskim počitnicam v poletju so odposlale tukajšnje občine na Višji šolski svet. V protestu se je naglašalo, da je v jeseni veliko lahkega, neodložljivega dela, ki so ga šolski otroci opravljali že od nekdanj. Pobiranje sadja, posebno paša traja v pozni jeseni od jutra do večera in otroku ni mogoče v šolo, če noče gospodar trpeti škode. Potem si služi veliko viničarskih otrok s pašo pri posestnikih obleko. Če ne bo počitnic, otrok ne bo mogel pasti in bo ostal brez obleke in ne bo ga v šolo, ne v cerkev celo leto. Sicer pa so vsi odborniki občin brez izjeme naglašali, da oktobra in septembra otrok ne morajo pošiljati v šolo in jih tudi ne bodo pošiljali, naj bodo počitnice ali ne. Časi so prehudhi, pretežavni, da bi smel in mogel posestnik in priprost delavec trpeti gospodarsko škodo vsled trgoglavosti Višjega šolskega sveta. Če pa bo pri tem trpel pouk in izobrazba šolskih otrok, imajo to na vesti oni gospodje, ki jim je na srcu bolj ugodnost in veselo počitnice učiteljskva, kakor korist otrok. Gospodje, ki zahtevajo na deželi poletne počitnice, kažejo, da nimajo smisla za kmetijske potrebe, zato naj se pustijo svoja odločilna mesta tistim in takšnim, ki bodo znali ugoditi upravičenim željam našega kmeta, ki vzdržuje s svojimi davki šolo in učiteljstvo.